

Asia: LVM005:00/2019

Hallituksen esitys uuden tieliikennelain muuttamisesta (korjauspaketti)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Porotilamatkailu ry:n Lausunto uuteen tieliikennelakiin:

Tietoa Porotilamatkailu yhdistyksestä:

Olemme porotilamatkailun yrittäjien yhdistys, tuotamme poroihin liittyviä ohjelmapalveluita kuten porosafareita, poropatikoita ja ravintolapalveluita.

Toimimme poronhoitoalueella, eli suuren osan Oulun läänin ja koko Lapin läänin alueella. Jäsenistömme eteläisin yrittäjä on poronhoitoalueen etelälaidalta, Suomussalmelta, pohjoisin yrittäjä on Utsjoella.

Toiminta-alueemme kattaa siis kolmasosan koko maasta.

Jäseniä meillä on noin 100, kaikki yrittäjiä.

Osa jäsenistämme työskentelee samoilla yhtiöillä joten edustamme noin 70 yritystä.

Yhdistyksemme on perustettu vuonna 2005.

Yhdistyksemme kautta olemme kehittäneet toimintaamme muun muassa yhteistyössä Lapin Yliopiston ja Lapin Ammattikorkeakoulun kanssa eri hankkeilla, joissa pääpainoalueina on ollut mm. tuotekehitys, turvallisuus sekä laadun kehittäminen. Tarjoamme myös jäsenillemme säännöllisesti erilaisia koulutuksia ja esim opintomatkoja.

Jäsenistössämme on jo 80 luvulla matkailutoiminnan aloittaneita yrittäjiä.

Jäsen yritystemme yhteenlaskettu vuotuinen liikevaihto on noin 10 000 000 euroa sekä suoraan työllistämme noin 200 henkilöä. Asiakasmäärissä laskettuna yrityksissämme käy noin 2 miljoonaa asiakasta vuosittain.

Taustaa lausunnolle:

Uudessa 1.6.2020 voimaan tulevassa tieliikennelaissa ollaan sallimassa muiden ajoneuvojen kulku moottorikelkkareiteille. Tämä tarkoittaisi sitä että moottorikelkkareiteille sallittaisiin siis liikkuminen myös pororaidoilla ja koiravaljakoilla, myös hevosilla ja vaikka maastopyörillä.

(Pororaito on porojen karavaani, opas ohjastaa ensimmäistä poroa, seuraavat porot ovat kiinni edellisen reen takana. Näin yksi opas johtaa usean poron muodostelmaa nimeltään raito)

Porotilamatkailu ry:n lausunto uuteen tieliikennelakiin:

Porotilamatkailu ry pitää erittäin vaarallisena jos moottorikelkkareiteille sallitaan muut kulkuneuvot kuin moottorikelkat.

Muilta kulkuneuvoilta pitäisi siis kieltää kelkkareittien käyttö.

Kelkoista ongelmana emme näe niinkään opastetut kelkkasafarit joilla opas pitää vauhdin hiljaisena ja suhteuttaa tilannenopeudet tuntemansa reitin mukaan.

Muut kelkkailijat eivät useinkaan noudata reiteille asetettuja nopeusrajoituksia eivätkä aina tunne entuudestaan reittiäkään.

Samat perustelut pätevät pääosin myös hevosten kulkemiseen kelkkareiteillä.

Perusteluita:

Pororaito kulkee hitaasti, yleensä kävelyvauhtia. Ei ole hyvä yhdistää eri nopeudella kulkevia kulkuneuvoja samalle reitille. Sama kuin yhdistäisi jalankulkijat ajotielle kävelemään. Kelkan vauhdista on hankala arvioida edellä kulkevan poro tai koiravaljakon vauhtia, peräänajot ovat siis mahdollisia.

Pororaito levittäytyy leveämmälle koska reitillä on tilaa. Takaa kulman takaa tuleva kelkka ei ehkä pysty väistämään leveällä kulkevaa kulkuetta jos vauhtia on paljon ja viimeiset pororeet on vielä lähellä kulman takana. Safarin opas ohjastaa keulimmaista poroa ja voi ohjata johtajaporonsa kulkemaan kelkkareitin sivua. Porot ovat saaliseläimiä ja haluavat nähdä joka puolelleen. Siksi osa poroista haluaa kävellä edellään menevän reen sivussa jotta näkee eteensä. Näin raito voi levittäytyä koko kelkkareitin leveydeltä tukkien muun liikenteen.

Vaikka opas kuulee että mutkan takana on tulossa kelkka vauhdilla, ja ohjastaisi ensimmäiset porot sivuun, muut raidon porot eivät ymmärrä siirtyä sivuun heti käskystä.

Asiakkaiden ohjastamana tämä olisi vielä hankalampaa koska asiakkaat eivät osaa hallita puolivilliä eläintä.

Puhumme pororaidosta siksi että vielä riskialttiimpaa olisi antaa asiakkaiden ohjastaa itse poroa. Vaikka poron kesyttää ja opettaa reen eteen, on se silti puolivilli eläin eikä asiakas osaa hallita

tällaista eläintä äkkitilanteessa. Varsinkin jos poro vauhkoontuu, ei asiakas osaa sitä rauhoittaa tai saa ajokastaan pysähtymään. Siksi puhumme oppaan johtamasta pororaidosta tilanteissa.

Yhdistelmän pituus: Poro rekineen pävineen on pitkä yhdistelmä. Yksi poro rekineen on noin 7 metriä pitkä, näitä kun on 5-8 peräkkäin, muodostuu raito. Raidon pituus voi siis olla jopa 35-50 metriä. Mutkissa poro aina vähän oikaisee joten mutkassa pororaito voi helposti peittää koko kelkkareitin leveyden ja estää näin kelkan läpi pääsyn. Jos kelkalla on vauhtia, ei se ehdi väistää pororaitoa joka on juuri mutkassa.

Ajovalot: Kaikilla kelkkareitin ajoneuvoilla pitäisi olla valot. Pororeissa ei ole sähköjä eikä näin valoja. Valot ja heijastimet pitäisi olla kaikissa kelkkareittiä käyttävissä kulkuneuvoissa jo pitkän pimeään ajankin vuoksi. (Kaamosaikana päivänvalon aika voi olla jopa vain 2 tuntia päivässä joten suurin osa sydäntalvien safareista ajetaan pimeässä.)

Kohtaamistilanteet reitillä: Poro on puolivilli saaliseläin joka kesytettynäkin vauhkoontuu helposti.

Koirat ovat taas pohjimmiltaan petoeläimiä, kesytettynäkin. Jos nämä kaksi lajia kohtaavat reitillä, porot voivat vauhkoontua, aiheuttaa vahinkoja asiakkaille tai ohjastajalleen tai voivat itse loukkaantua pyrkiessään pakoon tilanteesta.

Koiravaljakon koirat voivat taas pyrkiä tutustumaan poroihin ja tulevat liian lähelle pororaitoa. Koiravaljakkoja asiakkaat usein ohjaavat itse eivätkä aina ymmärrä jarruttaa koiravaljakkoaan ajoissa. Siten ne voivat tulla liian lähelle poroja.

Kohtaamistilanteessa ei ole mahdollista kummankaan välttämättä siirtyä reitiltä pois että toinen osapuoli pääsee ohitse.

Takaa päin jos koiravaljakko tulee ja pyrkii ohitse, porot vauhkoontuvat vielä helpommin ja pyrkivät pakoon. Tämä voi laukaista koirissa saalisvietin ja koiravaljakko lähteekin ajattamaan poroja pyrkien ottamaan kiinni tai repimään poroja. Kohtaamistilanne on siis aina yllättäen tapahtuessaan vaarallinen.

Pororeen istumakorkeus on maasta vain 30 cm: Jos kolari sattuu että kelkka törmää pororekeen, reen matkustajalle voi käydä todella huonosti. Mahdollista, jopa todennäköistä että reen matkustaja vammautuu iäksi tai jopa kuolee.

Riskit ja haitat kasvavat eri kulkuneuvojen käytön myötä: Moottorikelkkareittien salliminen muille kuin kelkoille houkuttelee muitakin kulkuneuvoja samoille urille. Nämä voivat olla myös esim hevosreki tai ratsastusyrittäjiä, maastopyörällä ajelijoita ynnä muita.

Onnettomuusriskit nousevat kun reiteillä on eri kokoisia, painoisia kulkuneuvoja, saalis- ja petoeläimiä samalla reitillä sekä eri nopeutta ajavia kulkuneuvoja. Luulisimme että samasta syystä on jalakulkijat ja autot, toisinaan myös pyöräilijät ja mopoilijat eriytetty omille teilleen.

Joillakin reittiosuuksilla voisi olla erikseen sallittua ajaa esim poro tai koiravaljakolla. Paikalliset viranhaltijat tarkan harkinnan ja riskianalyysin jälkeen voisivat myöntää luvan ajaa esim poroilla tietyille reittipätkälle joka merkitään erillisin varoitustauluin.

Eryteisesti matkailukeskusten läheisyydessä on monta yrittäjää rinnakkain ja tiivis rakennuskanta. Ahtaus tuo painetta päästä ajamaan kauemmaksi, ohjelmapalveluiden järjestäminen tarvitsee tilaa. Näiltä alueilta olisi hyvä olla ns. uloskulkuväylät jotta päästään pidemmille ajeluille kuin keskuksen sisällä.

Ja esimerkiksi jääalueilla joissa on hyvä näkyvyys, voitaisiin erikseen sallia poroilla tai koirilla ajo. Nämä poikkeamat olisi harkinnanvaraisia eikä välttämättä samalle pätkälle sallittaisi silti eri eläinlajien edustajia juuri edellä mainituista syistä johtuen. Joka tapauksessa käytettäisiin paikallisten viranomaisten ja yrittäjien tarkkaa harkintaa erikseen.

Loppusanat:

Lapin ja Suomen matkailu on maailmalla arvostettua ja tunnettua myös turvallisuudestaan. Eryteisesti Lapin matkailu nojaa ulkomaiseen kysyntään.

Tämä lakiuudistus tuo liian paljon uusia turvallisuusriskejä koko elinkeinolle. Näemme alan toimijoina ettei meillä ole varaa riskeerata nykytilannetta, koska yksikin vältettävissä oleva onnettomuus voi tuoda koko matkailuelinkeinolle suuren mainehaitan. Tämän maineenmenetyksen jälkeen veisi monta vuotta työtä saada vastuullinen ja turvallinen maine takaisin jos se olisi enää takaisin saatavissa.

Rovaniemellä, 15.1.2020

Porotilamatkailu ry

Hallitus

info@porotilamatkailu.fi

Varapuheenjohtaja

Miia Merkkü

Puh: 040 755 0197

Merkkü Miia
Arctic Reindeer Oy - Porotilamatkailu Ry:n hallitus